

TEXT KÁZÁNÍ: Mt 15, 21-28

KÁZÁNÍ:

Žena kananejská

Nacházíme se spolu s Ježíšem a jeho učedníky někde v okolí Týru a Sidónu, na pohanském území, nedaleko dvou větších měst. Ježíš se uchýlil až sem, do těchto končin. Snad, aby si trochu oddechl a nečerpal nových sil. Krátce před tím byl nucen vést disputaci s farizeji o tom, co je a co není čisté, co člověka vlastně znečišťuje. Viděl, že i jeho vlastní učedníci tomu opět nerozumí.

A z těchto končin k nim vyšla kananejská žena, narušila zdánlivý klid, když volala: „*Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův! Má dcera je zle posedlá.*“

Tahle žena, Kananejka, o kterou slušný Izraelec nezavádí ani pohledem, natož, aby ji pozdravil, nedej bože s ní mluvil. Tohle individuum, které ve slušné společnosti nestojí za pozornost, spěchá za Ježíšem a žádá o smilování.

„*Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův.*“ Ta žena si na svou dobu troufá docela dost. Zřejmě už toho o Ježíšovi hodně slyšela. Musela vědět, že již pomohl cizincům, a to dokonce římskému setníkovi. Musela slyšet z různých vyprávění, že Ježíš všude oznamoval, že Boží spása je pro všechny, bez rozdílu, pro muže, ženy, židy i nežidy. Neboť o tom Ježíš sám vícekrát mluvil, a to s jakou vehementností. Tahle žena ví, že má smysl se na něho obrátit s prosbou. Dokonce ho osloví jedním z jeho titulů- Synu Davidův.

Její dcera je zle posedlá. Posedlost sama o sobě je obrovskou zátěží a životní komplikací, nejen pro samotnou oběť, ale pro celé její široké okolí. A tady se dokonce říká, že je posedlá zle. Jedná se zřejmě o vyhrocený případ. Tady už to nemá s normálním životem nic společného. Alespoň matka to tak cítí, to ona tu nemoc pojmenovává posedlostí.

A Ježíš – mlčí.

Neodpověděl jí ani slovo.

Nebyli jste touto pasáží zaskočeni, když jste to poprvé četli? Nepřekvapilo vás, jak drsně se chová k této ženě? Nebyl příliš tvrdý, necitelný, nevybíravý? Prostě hulvát. Nevymyká se to našim představám o uhlazeném, slušném Ježíši, který je vždy připraven ku pomoci?

Ježíš nás tady zase jednou provokuje.

Proč mlčí?

– jedna možnost je, že Ježíš zkouší její víru, zdali je dostatečně pevná a první pochybnost ji nezviklá.

- jiná možnost výkladu by byla, že jí chce k něčemu dovést, k nějakému prozření situace. Že potřebuje čas, aby si některé věci ujasnila a utřídila. Jeho ticho klade otázky její víře.

- Do třetice si můžeme říci, že je lepší prozatím mlčet, než ji rovnou odmítnout.

Co však musíme, je si přiznat, že pravý důvod nevíme. Že si jen tak představujeme, jak to tak asi mohlo být. Evangelista se v textu důvody Ježíšova mlčení nikterak nezaobírá, není to pro něho podstatné.

Právě tohle Boží mlčení nás s touhle ženou nejvíce spojuje a sblížuje. I naše modlitby zůstávají mnohdy bez odezvy.

Jeho učedníci přistoupili blíž a žádali ho: „*Zbav se jí, vždyť za námi křičí.*“

Ječící žena, která se nedá odbýt. Až z toho hučí v uších a hlava se chce rozskočit. Ježíši, prosím Tě, něco s ní udělej. Ať už jí konečně nemusíme poslouchat, ať zmizí tam, odkud přišla. Zbav se jí, nebo jí vyhov, ale hlavně ať už jí nemusíme poslouchat. Učedníkům je v podstatě jedno, jak Ježíš zareaguje, hlavně aby už byl konečně zase klid.

Klid. Nejspíš jsme taky sami byli svědky nějakého hodně vyostřeného rozhovoru, kdy se někdo vehementně domáhá svého. Na poště, v bance, v obchodě, a my si říkáme, ať už je klid a pohne se to trochu dopředu.

Ježíš se obrátí k učedníkům a říká: „*Jsem poslán jen ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.*“ Jsem tu výhradně pro Izrael, pro vyvolený lid. Nevíme, zda Ježíšovu odpověď učedníkům slyšela i ta žena, ale je to tu tak důrazně napsáno, aby si toho určitě všiml čtenář. Aby ho to trklo, aby si řekl, vždyť tady něco nesedí. Aby mu došlo, že Ježíš tady zase provokuje.

Žena k němu přistoupila, klaněla se mu a řekla: „*Pane, pomoz mi.*“

A nato se dočkala rázné odpovědi: „*Nesluší se vzít chléb dětem a hodit jej psům.*“

Ježíš nejdříve mlčí a teď tohle. Jestliže se nám jeho reakce na začátku zdála příliš arogantní, co už si máme myslet teď?

Bez rozpaků přirovná pohany ke psům, kteří nemohou upírat právo dětem. Izrael jako národ vyvolených a ostatní nestojí za zmínku a za pozornost. Psi stejně jako vepří platí za nečistá zvířata. Tohle už je urážka nejvyššího kalibru a on jí to klidně řekne do očí.

Rozumějme tomu tak, že dobrý otec se nejdříve rozdělí o svůj chléb s dětmi. Špatný, nepořádný, nezodpovědný otec by hodil chléb psům a děti by klidně nechal o hladu.

Žena nejenže nezačne kolem sebe kopat, co si to ten člověk dovoluje. Když ona mu přeci tolik věřila, tolik naděje do něho vkládala. Mohla to vzít zle, mohla se urazit, uzavřít se do sebe.

Nejen že se neurazí a neuteče, ale ona tu v pokoře stojí, žena, matka, která prosí za svou dceru.

Zůstává zde a převypráví ten příběh znovu, jinak, ve svůj prospěch:

„*Ovšem, Pane, jenže i psi se živí z drobtů, které spadnou se stolu jejich pánů.*“

Ano Pane, není třeba brát chleba dětem, je ho dost na to, aby se i štěňata nasýtila z toho, co zbude po dětech. Je ho dostatek pro všechny. Milosrdenství vůči pohanům není na úkor Izraele. Národ vyvolený tím nikterak netrpí. Je pro všechny národy na jihu, na severu, na východě i na západě. Milosrdenství překračuje a bourá hranice. Bojuje proti naší úzkoprsé soběstřednosti a pocitu jedinečnosti.

Tu jí Ježíš řekl: „*Ženo, tvá víra je veliká; staň se ti jak chceš.*“ Staň se ti, že tvá dcera je uzdravena. Jsme zde svědky uzdravení na dálku.

Tak takhle nějak nám evangelista zprostředkoval příběh, který se odehrál kdysi v okolí Týru a Sidónu.

A co nás dneska pojí s tímto příběhem? Co vidíme, když ho necháme v celé jeho síle dopadnout na nás?

Myslím, že nás s ním spojuje především modlitba – prosba.

Lidová představa o modlitbě bývá někdy dosti zdeformovaná. V pohádce o Alibabovi a 40 loupežnících je jeskyně plná bohatství. Pronese-li se správné kouzelné slovo, jeskyně otevře své brány, vydá své poklady, pak stačí nabrat, co člověk unese, a může s plnými hrstmi jít. Někdy si Boha představujeme jako takovouhle jeskyni. Stačí znát správný způsob jak se modlit a Bůh nám dá to, po čem toužíme. Rozlišujeme modlitby na prosebné a děkovné, jsme si vědomi toho, že by měli být v rovnováze. Neprosíme pouze za sebe, ale za své bližní. Člověk se modlí, co jeho srdce žádá a zázračná jeskyně se neotevívá. Často tomu nerozumíme a ptáme se – proč? – co je špatně? – nebo co děláme špatně? A jedinou odpovědí je nám ticho. A přece Bůh je nekonečná pokladnice bohatství. Ale něco takového jako Alibabova jeskyně neexistuje, když tak pouze v našich snech.

I když víme, že modlitba není žádné doprošování, ani odříkávání naučených veršů, byť by to bylo sebeupřímněji zamýšleno. I když víme, že Bůh po nás nechce zahrnout oběti a rituály, ale chce naší důvěru. I když víme, že jedinou modlitbou je rozhovor vedený s Bohem. Bůh nezřídka mlčí. Jsme konfrontováni s jeho mlčením. Musíme čekat v Božím tichu, jako ta kananejská žena z našeho dnešního příběhu a někdy mnohem déle než ona. A to ticho klade i nám všetečné otázky, zasívá ostny pochybností, podrývá naši důvěru. Ani nám není dáno vědět, proč právě v našem případě mlčí.

Ale vidíme, že tomu tak bylo vždycky.

I my můžeme pokračovat v modlitbách a naději. Neboť Boží záchrana není mávnutím magickou hůlkou. Kananejka je nám velkým povzbuzením. Zůstat stateční jako ona, která se nenechala odradit okolnostmi, vytrvat. Ona se tehdy dala všanc. Riskovala výsměch, netečnost. Prosila o smilování nad svou dcerou. Zaujala pozici prosebnice, neboť ji nesla hluboká víra a naděje. Neboť věděla, koho prosí, na koho se se svou prosbou obrací.

Často býváme zaměřeni na daný okamžik, jsme netrpěliví. V tento moment bychom si moc přáli, aby se jeskyně otevřela a my uviděli to, po čem toužíme, co potřebujeme. To, co nám Bůh nabízí je nekonečně více, ale žádá si to čas. Žádá si naší trpělivost, připravenost, dobré srdce. Hlavně chce, abychom mu důvěřovali.

Boží zásahy do našeho života se dějí, dějí se v tichosti a předivnou mocí. Amen.